

Themapreek Focus 2.2.

'Het oude normaal vernieuwd – door de stem van Jezus'

Johannes 21 vers 1-14

Ds. Michiel Vastenhout, 10 mei 2020

Gemeente van Jezus Christus,

Het gaat deze tijd vaak over het normaal. Het oude normaal tegenover het nieuwe normaal. Het oude normaal. Dat wat we gewoonweg deden voordat het coronavirus onze samenleving overhoop gooide. Elkaar een hand geven. Een knuffel. Dichtbij komen. Met veel mensen tegelijk op dezelfde plek samenkomen. Van winkel, tot theater, tot school en kerk. Ons onnadenkend van hot naar her verplaatsen. De wereld als dorp, met het vliegtuig als een soort buurtbus. Producten bestellen zonder ook maar te beseffen waar het gemaakt moest worden of vandaan moest komen. Een snuisterij of gadget via Ali Express uit China, verzendkosten vrijwel nihil.

Het oude normaal. Het pre-coronatijdperk. We spreken over goed twee maanden geleden, maar het lijkt een ver verleden. Inmiddels worden we voorbereid op een 'nieuw normaal'. De anderhalvemetersamenleving. Alleen een leuk woord voor scrabble en wordfeudliefhebbers. Want iedereen voelt toch aan dat zo'n samenleving niet normaal zal worden. Al zullen we hopelijk leren ons daarin te bewegen. Al is het maar om de extra kwetsbaren zoveel mogelijk voor het virus te beschermen. Maar normaal? Nee toch? Afstand houden. Kom me niet te na. Dat is onnatuurlijk. Hopelijk slechts tijdelijk nodig. Maar toch geen nieuw normaal. Wat mij betreft wennen we er nooit aan.

Want een crisis met een omvang als de huidige coronacrisis leidt per definitie tot ábnormale toestanden. We beginnen nog maar een klein beetje door te krijgen wat de gevolgen zouden kunnen gaan zijn, voor ons allen, in sociale zin, in economische zin, in spirituele zin. Zelfs als het virus zelf onze deur voorbij zou gaan. Dus ik begrijp de oproep om het nieuwe te omarmen als 'normaal' maar al te goed. Want dat de coronacrisis veel anders maakt, wellicht blijvend, en dat daarom een nieuw normaal ontstaat: dat lijkt logisch. En sommige aspecten van het oude normaal zullen we kunnen missen als kiespijn. Net als dat er kanten zitten aan het nieuwe normaal die nooit gewoon mogen worden.

En als kerk hebben we een criterium in handen gekregen dat ons daarbij kan helpen. Want uiteindelijk kan een samenleving, in crisistijd of daarbuiten, van alles bestempelen als normaal, oud of nieuw, de kerk is geroepen om in dat normale bestaan van elke dag dát te doen dat getekend wordt door het nieuwe dat aan het licht is gekomen door de opstanding van onze Heer, Jezus Christus. En nee, dat is niet normaal. Dat is ongekend. Tegendraads. Maar tegelijk heilzaam. Onderstrepd waarin ons échte mens-zijn zichtbaar wordt. Het leven in Gods Koninkrijk. Onder de reddende, heilzame heerschappij van de koning der koningen. In ware vrijheid.

Te midden van de coronacrisis vierde de kerk Pasen. Herinnerden we ons de betekenis van de opstanding van Christus. Dat de diepste crisis die de mensheid ooit heeft gezien, de dood

van de Heer der heerlijkheid aan een kruis, niet leidde tot een nieuw normaal, maar tot een nieuwe schepping. De doorbraak van Gods nieuwe wereld, een toekomst vol van hoop. De opstanding van Christus zorgde ervoor dat níets ooit meer hetzelfde zou zijn.

Mooie woorden. Denk je misschien. Hoogdravende taal. Vind je wellicht. Want wie zou terugkijkend op de achterliggende maanden nu Pasen als centraal moment daaruit lichten? Het echte nieuws wordt toch volledig gedomineerd door corona. Dát is de harde realiteit die ons alledaagse leven al weken bepaald. Misschien raar maar waar: we kijken meer uit naar de volgende persconferentie van de premier, dan naar een kerkdienst of bemoedigende podcast.

Ja. We moeten ermee dealen. Met de ziekte zelf wellicht. En met die sociale, economische en geestelijke gevolgen. Dan was Pasen hooguit een mooi intermezzo, een sprankje licht, maar als snel trokken de donkere wolken zich weer samen, en lijkt dat het weerbeeld voor de komende tijd te gaan domineren.

Gemeente, met deze gemoedsgesteldheid treffen we de leerlingen van Jezus aan in Galilea vanmorgen. Pasen was mooi geweest. Een sprankje licht. Verrassend, verbazingwekkend, onthutsend. Jezus stond op uit de dood. Het graf was leeg. Hij verscheen. Herhaaldelijk. Was bij hen, maar ontglipte hen toch ook weer. Sprak mooie woorden. Grote woorden. 'Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik ook jullie uit.' Ging daarna weer zijn eigen ongekende gang. Verborg en aanwezig.

En dan verstrijkt de tijd. Alles leek te wijzen op een nieuwe tijd. Hoe zou het anders kunnen, nu de Messias de dood verslagen heeft! Maar ja, als alles bij hetzelfde lijkt te blijven, wat doe je dan? Welk spoorboekje ga je dan volgen? Er is geen draaiboek voor.

Jezus had ergens iets gezegd tegen de vrouwen over Galilea. Daar zullen ze hem zien. Terug naar hun roots dan maar. Wachtend als in quarantaine. Maar wachten duurt vaak lang. En er moeten toch monden gevoed worden. Geld in het laatje. Het oude normaal is wat ons bekend is. Het alledaagse leven trekt. 'Ik ga vissen', zegt Petrus. En de zes anderen die bij hem zijn gaan mee. Zeven in totaal. Da's vast geen toeval.

Ze zijn samen. Mooi is dat! Na zo'n crisistijd is dat niet vanzelfsprekend. Je kunt je dan best voorstellen dat de boel uit elkaar valt. Ieder zijns weegs. Zoals Thomas eerder had gedaan. Niet samen met de rest. En juist toen miste hij de ontmoeting met Jezus. Maar het onderwijs van Jezus, en de gedeelde ervaringen na Pasen, ze hebben hen meer verbonden dan je wellicht na zo'n crisis zou verwachten. #Niet Alleen. Samen. Zoals Jezus had gebeden: 'opdat zij allen één zijn'.

Samen terug naar het oude normaal. Gewoon ook omdat je dat het beste kent. Dat geeft houvast. Het leven van elke dag. Ook nu in onze dagen is dat zo. Zo zijn wij mensen. Zoekend naar een soort van routine. Ook na de heftige eerste piek in deze pandemie, zoeken we nu in rustiger vaarwater naar manieren om ons leven te leven. Elke dag. Alledaags.

En gemeente, juist daar gebeurt het. Juist daar zoekt de levende Heer ons op! Dat vertelt ons Johannes 21. Want dat alledaagse leven van de leerlingen blijkt na Pasen toch best tegen te vallen. Ze vissen de hele nacht, alles doen ze uit het boekje, maar het resultaat is bedroevend. Ze vangen niets. Een nachtmerrie.

En dan breekt het ochtendgloren door. Zoals op die Paasmorgen het licht begon te schijnen. En Jezus is erbij. Aan de oever staat Hij. Niet dat de leerlingen hem meteen herkennen. Iets

in zijn aanwezigheid ontgaat ons steeds. De man op de oever spreekt. De stem van Jezus klinkt. En hun oude normaal wordt vernieuwd. Door de stem van Jezus.

Wat een genade dat Hij spreekt. Juist in de alledaagsheid van ons bestaan. Juist als er niks wil lukken. Als leven tijdens een pandemie je zwaar valt. Omdat je je zorgen maakt. Je vecht tegen de angst dat je ziek zult worden. Of mensen van wie je houdt. Omdat je vecht om met je bedrijf het hoofd boven water te houden. Vanwege de middelen van bestaan die jijzelf en je collega's broodnodig hebben. Als je er alles aan doet om thuis de sfeer goed te houden, en alles draaiend, maar dat niet altijd lukken wil. Als dat wat normaal gesproken je prima afging, nu maar niet goed lukken wil. Als je een hele nacht ploetert en zwoegt, en geen visje vangt. Dan spreekt Hij. Juist dan! Natuurlijk is het wel zaak om te luisteren. Om alert te zijn op zijn stem. Daarom is het zo waardevol te Bijbelse verhalen niet links te laten liggen in ons leven. De leerlingen horen de stem van de vreemdeling op de oever. 'Jullie hebben zeker niks voor bij het eten, hè?' Het Grieks dat Jezus gebruikt is weinig neutraal. Deze man heeft er weinig fiducia in. 'Nee'. Kortaf klinkt hun antwoord.

Maar het is en blijft een bijzondere vraag, gemeente. Jezus is betrokken op het alledaagse van ons bestaan. Wil dat verbinden met Gods missie in deze wereld, met de doorbraak van zijn Koninkrijk. Maar daarbij vraagt hij niet om het volle pond. Hij vraagt om iets voor erbij. Niet de hoofdmoot. Er hangt zeker niet alles van af. Nuchter. Ontspannend. We worden niet overvraagd. Jezus vraagt het niet voor niets. Dat zal blijken. De toegevoegde waarde zal bovenmatig groot zijn! Maar niet dankzij ons geploeter. Eerder ondanks dat... De toegevoegde waarde is enorm, omdat Jezus' stem klinkt. En met zijn spreken ons oude normaal vernieuwd.

Want Hij lijkt al wel te weten dat het een vruchteloze nacht was. Vrucht is er in ons leven, in ons alledaagse geploeter, alleen te verwachten als we beseffen dat het ochtendgloren van de opstanding tot een nieuw begin leidt. Want terwijl dat morgenlicht begint te schijnen, zegt Hij: 'Gooi het net aan de andere kant uit, dan lukt het wel.' Iets in deze stem overtuigt de leerlingen. Ze gooien het over een andere boeg, en het resultaat is verbluffend.

Gemeente, ik vind dit een prachtige geschiedenis. En ze spreekt ook vandaag, nu ons leven van elke dag gestempeld is door een pandemie. Want ook in deze crisis, waarin we merken dat ons oude normaal ons lang niet altijd verder brengt, en het nieuwe normaal ons verwart, spreekt Jezus. Klinkt zijn stem. Managers spreken vaak over crises als kansen. Dat wordt al snel goedkoop. Zeker bij een pandemie als deze, waarin nog maar helemaal te bezien staat hoe die zich verder ontwikkelt en wat de gevolgen zullen zijn. Ik houd er daarom niet van om zo te spreken. Ook niet als het gaat om ons leven als christen. Is deze crisis een kans om te groeien in geloof? Dat is me denk ik net te maakbaar. Het zou geweldig zijn! Natuurlijk. Maar dat juist het tegenovergestelde gebeurt, is ook denkbaar. Daarom helpt het ons niet om zo te kijken. Naar onszelf en ons al dan niet groeien en grijpen van kansen.

Het verhaal van vanmorgen wijst ons op Christus. Die spreekt. Hij doorbreekt ons geploeter, en schept iets nieuws. Nieuwe, ongekende mogelijkheden. Midden in ons leven van elke dag. Het ochtendgloren van zijn opstanding betekent wel degelijk dat Gods toekomst vol van hoop is begonnen. Dat zijn koningschap een weg zoekt door deze wereld. En dat heel gewone mensen, met hun geploeter en gedoe, daarbij worden ingeschakeld. Vruchtbaar mogen zijn.

Ook u, ook jij, ook ik. Als we maar luisteren naar de stem van Jezus, die ons voorhoudt dat het in ons leven over een andere boeg mag. Niet een coronacrisis of wat voor crisis dan ook zou ertoe moeten leiden dat het in ons leven over een ander boeg gaat, maar de grootste crisis uit de menselijke geschiedenis. De kruisdood van Christus. En Gods ongekende streep daaronder: de opstanding van de Messias uit de dood.

Die crisis wil ons oude normaal vernieuwen. Ons vaak zondige, vaak schuldige, vaak gebroken geploeter en gedoe. En dat levert ongekende vrucht op. Dat is niet normaal. Vrucht die onze blik verwijdt naar de wereld van God. 153 vissen. Getrokken in een net, zoals Jezus door zijn kruisdood allen tot zich trekken zou. Zoals Hijzelf zei in Johannes 12. Allen tot zich trekken. In dat hoofdstuk gaat het over de volken, de Grieken, die Jezus willen zien. Dat kan dan nog niet. Pas als Jezus verhoogd zal zijn. Dan wel. Bij die wonderbare visvangst zal Jezus zijn leerlingen inschakelen. Middenin in hun oude norma, middenin uw en jouw oude normaal, waar niks normaals meer aan is. Want Hij heeft gesproken. Zijn stem klonk. En je besepte het: Het is de Heer!

En de ontmoeting met de levende was onvergetelijk. Samen eten van wat Hij allang voor ons in petto had. Heerlijk! De gast wordt de gastheer. Wat een ontspanning. We weten het. Hij is het. Hij deelt brood en vis. Ichtus. Hij deelt zichzelf. Dat houdt ons gaande. Hij is aanwezig. In stormen of stilte, waar zon is of regen. Als vriend of als vreemde. In zwijgen, in spreken. In blijdschap en tranen. In denken en dromen. In geloof en in twijfel. Vandaag en ook morgen. Want zijn stem klinkt in de nacht. Zijn plan staat eeuwig vast.

En daarom bidden we: Maak ons hart een huis waar uw liefde woont. Laat ons spreken van uw grote trouw. Leer ons zien en horen, uw stem verstaan. Om een zegen te zijn in uw naam. Daar waar wij morgen zijn om deze tijd. Amen.